

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های خبری

پیام‌های رهبر معظم انقلاب درباره شوراها

پژوهش‌های
معاونت سیاسی
صدا و سیما

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooreshkhabar>

– پژوهشگر: فرشته مقدم

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

■ مقدمه

- ۱.....
- پیام رهبر معظم انقلاب به مناسبت آغاز به کار اولین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا (۱۳۷۸/۰۲/۰۸)..... ۲
- الف) متن پیام رهبر معظم انقلاب ۲
- ب) نمودار مهم ترین مؤلفه های پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا ۳
- ج) نمودار شاخص های محوری پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا ۳
- د) تذکرات مقام معظم رهبری به اعضاء شوراها و مسؤولان مربوط ۴
- پیام به مناسبت آغاز به کار دومین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا (۱۳۸۲/۰۲/۰۶)..... ۶
- الف) متن پیام رهبر معظم انقلاب ۶
- ب) نمودار مهم ترین مؤلفه های پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا ۶
- ج) نمودار شاخص های محوری پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا ۷
- د) مهم ترین توصیه مربوط به سیاست ها و برنامه های کاری شوراها ۷
- هـ- مهم ترین توصیه درباره ی گزینش مدیریت شهر و روستا ۸
- پیام به مناسبت آغاز به کار سومین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا (۱۳۸۶/۲/۸)..... ۹
- الف) متن پیام رهبر معظم انقلاب ۹
- ب) نمودار مهم ترین مؤلفه های پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا ۱۰
- ج) نمودار شاخص های محوری پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا ۱۰
- د) لزوم برجسته سازی و در نظر گرفتن موارد فوق در پرداختن به خدمات شوراها ۱۱
- نمودار مؤلفه های کانونی پیام های (رهبر معظم انقلاب درباره شوراهای اسلامی شهر و روستا)..... ۱۲

پنجمین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا، همزمان با دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در روز ۲۹ اردیبهشت ۹۶ برگزار می‌شود. این زمان وقتی نهایی و تأیید شد که وزارت کشور توانست نظر شورای نگهبان را برای برگزاری انتخابات سال ۹۶ در اردیبهشت‌ماه به‌دلیل همزمانی خردادماه با ماه مبارک رمضان و سختی کار برای عوامل اجرایی انتخابات، جلب کند.

در این پژوهش با مطالعه و بررسی سه پیام رهبر معظم انقلاب درباره «شوراها» از سال ۱۳۷۸ در آغاز به کار اولین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا تا پیام سوم ایشان (به مناسبت آغاز به کار سومین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا) در سال ۱۳۸۶، متن کامل پیام‌ها، شاخص‌های محوری، تذکرات، توصیه‌ها، مولفه‌های کانونی این سه پیام استخراج و آورده شده است.

رهبر معظم انقلاب در این پیام‌ها، شوراها را «عرصه‌ی امتحان الهی برای منتخبان»، «نهادی برای خدمت به کشور و مردم»، «گامی برای تحقق کامل قانون اساسی»، «از مظاهر مردمسالاری دینی و مشارکت مردمی» و «نهادی برای؛ حل عملگرایانه‌ی مشکلات عینی» ارزیابی کرده و بر شاخص‌هایی چون «در نظر گرفتن؛ تکلیف بزرگ الهی»، «دوری از انگیزه‌های جناحی و حزبی و رفاقت‌های شخصی»، «تفاهم و همدلی در شوراها»، «توجه به مختصات شهر اسلامی»، «حفظ هویت و اصالت شهرها و روستاها» و «کاردانی و صلاحیت‌های دینی و انقلابی» به عنوان توصیه و تذکر، تأکید فرمودند.

امید است شناخت مفاهیم کانونی و محورهای اصلی پیام‌های رهبر معظم انقلاب درباره شوراهای اسلامی شهر و روستا، رسانه ملی را در مسیر برنامه‌سازی و تهیه گزارش‌های خبری بویژه با عنایت به اولویت دادن به روستاها و همچنین توجه به مختصات «شهر اسلامی»، به دور از انگیزه‌های حزبی و جناحی، یاری رساند.

الف) متن پیام رهبر معظم انقلاب

بسم الله الرحمن الرحيم

خدای متعال را شکر گزاریم که در انتخابات شوراهای یک نهاد دیگر برای خدمت به مردم تأسیس شد و ملت ایران یک گام دیگر به تحقق کامل قانون اساسی مترقی جمهوری اسلامی نزدیک گشت. اکنون که در سالروز پیام امام عزیز و در سالی که به نام گرمی آن یگانه‌ی دوران نامگذاری شده، این نهاد اصیل آغاز به کار میکند، از صمیم قلب آرزو میکنم که شوراهای اسلامی شهر و روستا بتواند در سمت اهداف والا و انقلاب بنیانگذار نظام اسلامی تلاش و فعالیت کند و در چهارچوب تکالیف قانونی خود به رفع مشکلات مردم بپردازد.

تقارن این مناسبت با ایام شهادت سالار شهیدان و پیشوای مجاهدان راه حق و آزادی سلام الله علیه و علی الأرواح التی حلت بفنائها، میتواند به این پدیده‌ی اسلامی، طراوت اخلاص و صفای عاشورایی ببخشد و آن را برای کشور و ملت ما ذخیره‌ی بی‌ازمانت و تقوا و خدمت قرار دهد. اکنون که بحمدالله مردم در انتخاباتی سراسری، اشخاص مورد اعتماد خود را برای این مسؤلیت برگزیده‌اند، از انتخاب‌شوندگان محترم انتظار میرود که با تکیه و امید به فضل الهی بار این مسؤلیت را بر دوش کشیده همه‌ی توان خود را به ادای وظایفی که در قانون برای این شوراهای معین است، مصروف کنند و خدمت به مردم را که از بزرگترین عبادات است سرلوحه‌ی همه‌ی انگیزه‌های خود قرار دهند. بر دولت و مسؤولان محترم هم لازم است که از این امکان گرانبها برای جلب مشارکت مردم در اموری که به شوراهای محول شده است، به سود کشور و ملت حداکثر استفاده را بکنند.

اکنون در طلبه‌ی فعالیت این نهاد مردمی شایسته میدانم اعضاء محترم شوراهای و مسؤولان مربوط را به اموری تذکردهم:

- ۱- برای کسب توفیق در وظایف شوراهای اسلامی، شرط اول آن است که اعضاء شوراهای اسلامی هر شهر یا روستا در عمل با یکدیگر تفاهم و همدلی داشته باشند. بدون این شرط مهم، یقیناً این نهاد تازه تأسیس نخواهد توانست برای مردم منشأ خیر و صلاح گردد. مناقشات سیاسی و جناحی و ورود در هر اقدامی که اعضاء شورای اسلامی را از اتحاد عملی خود دور کند، برای این شوراهای مضر و ناروا است.
- ۲- از آنجا که شوراها از مظاهر مشارکت مردمی و برای تسهیل امور مردم است، اعضاء محترم ارتباط دائمی خود با مردم و حضور در میان آنان و اطلاع از مشکلات آنان را وظیفه‌ی مستمر خود بدانند و دسترسی مردم را به خود، آسان سازند.
- ۳- حدود و وظایف شوراهای اسلامی که در قانون معین شده باید در قول و عمل به طور کامل رعایت شود. اعضاء شوراهای وظایف خود را به درستی بشناسند و بر تحقق آن همت بگذارند و چیزی را که در قانون پیش‌بینی نشده و یا به خاطر واقعیت‌های کشور و دولت، قادر به انجام دادن آن نیستند، وعده ندهند و مردم را از کمک و اقدام شوراهای اسلامی مأیوس نسازند.
- ۴- در انتخاب شهرداران و دهیاران، مهمترین خصوصیتی که باید رعایت شود، کاردانی و صلاحیتهای دینی و انقلابی است. شوراهای اسلامی در این انتخاب مهم لازم است به امانتداری و تدین و توانایی اجرایی این برگزیدگان کمال اهتمام را بورزند.
- ۵- اگر چه پس از انقلاب اسلامی به همت جوانان جهاد سازندگی خدمات عظیم و بی‌سابقه‌ای مستقیماً یا بوسیله‌ی شوراهای اسلامی روستاها، به روستاهای کشور شده است با این حال روستاها و روستانشینان عزیز که بار سنگین تأمین آذوقه‌ی کشور را بر دوش دارند به تنگناهای زیادی دچارند.

لازم است توجه به روستاها و شوراهای اسلامی روستا در صدر برنامه‌ی مسؤولان کشوری قرار گیرد.

- ۶- شوراهای شهری در فعالیتهای خود به مختصات "شهر اسلامی" توجه کرده و خدمات شهری را در جهت تأمین این مقصود به کار گیرند و بخصوص به معماری و شهرسازی متناسب با حیات طبیعه‌ی اسلامی به طور کامل توجه کنند. در شهر اسلامی، عدالت در تقسیم خدمات شهری، تأمین آرامش روحی و امنیت معنوی، ظهور و اعتلای مظاهر اسلامی و انقلابی، عمران و آبادی و زیبایی، حفظ طبیعت و صفای طبیعی، همه با هم باید مورد توجه قرار گیرد.

۷- مسؤولان محترم دولتی، شوراها را مشاور امین خود بدانند و تا سر حد امکان به آنها در عمل به وظایف خود کمک کنند.

- ۸- مردم عزیز سراسر کشور نیز که همواره از منتخبان خود حمایت کرده‌اند، همکاری و کمک خود را به شوراهای اسلامی نیز مبذول دارند. بدون این کمک و همکاری یقیناً شوراها قادر بر عمل به وظایف خود نخواهند بود.

در پایان از همه‌ی دستگاه‌ها و مسؤولانی که در تحقق این کار بزرگ اقدام و همکاری کرده‌اند: دولت محترم بخصوص وزارت کشور، هیئت‌های محترم نظارت، صدا و سیما جمهوری اسلامی، نیروهای انتظامی و دیگر دستگاه‌های دست‌اندرکار صمیمانه تشکر می‌کنم و توفیقات همه‌ی شما را از خداوند متعال مسألت می‌نمایم.

ب) نمودار مهم‌ترین مؤلفه‌های پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا

نهادی برای خدمت به مردم
گامی برای تحقق کامل قانون اساسی
استفاده حداکثری از شوراها
تفاهم و همدلی
از مظاهر مشارکت مردمی
معین بودن حدود شوراها در قانون
کاردانی و صلاحیت‌های دینی و انقلابی
رعایت «اصل امانتداری» و «تدین» و «توانایی اجرایی»
در تنگنا بودن روستاها و روستانشینان
توجه به مختصات «شهر اسلامی»
معماری و شهرسازی متناسب با حیات طبیعی اسلامی
لزوم توجه شوراهای اسلامی روستا در صدر برنامه‌ی مسؤلان

ج) نمودار شاخص‌های محوری پیام رهبر معظم انقلاب درباره شورای اسلامی شهر و روستا

تأسیس یک نهاد دیگر برای خدمت به مردم
نزدیک گشتن یک گام دیگر ملت ایران برای تحقق کامل قانون اساسی
تلاش و فعالیت شوراهای اسلامی شهر و روستا در سمت اهداف والای انقلاب و بنیانگذار نظام اسلامی
پرداختن در چهارچوب تکالیف قانونی با هدف رفع مشکلات مردم
خدمت به مردم (از بزرگترین عبادات) سر لوجه انگیزه انتخاب‌شوندگان
مصروف کردن همه توان منتخبین به ادای وظایف معین شده در قانون برای این شوراها
استفاده حداکثری دولت و مسؤلان از این امکان گرانبها به سود کشور و ملت

د) تذکرات مقام معظم رهبری به اعضاء شوراها و مسؤولان مربوط

- شرط اول برای کسب توفیق، تفاهم و همدلی در عمل

« تفاهم و همدلی » منشا خیر و صلاح در شوراها

مضر و ناروا بودن مناقشات سیاسی و جناحی (هر اقدامی که اعضا را از اتحاد عملی دور می کند).

- شوراها از مظاهر مشارکت مردمی

وظیفه مستمر اعضاء؛ ارتباط دائمی خود با مردم و حضور در میان آنان و اطلاع از مشکلات آنان

آسان سازی دسترسی مردم به اعضاء برای تسهیل در امور آنان

- معین بودن حدود و وظایف شوراهای اسلامی در قانون

رعایت کامل حدود و وظایف شوراهای اسلامی در « قول و عمل » بر طبق قانون

شناختن درست وظایف اعضاء شوراها و همت گماردن بر تحقق آن

ندادن وعده هایی که در قانون پیش بینی نشده (و یا اعضاء قادر به انجام دادن آن نیستند).

مأیوس نساختن مردم از کمک و اقدام شوراهای اسلامی با برخی وعده ها

- رعایت مهم ترین خصوصیت در انتخاب شهرداران و دهیاران؛ «کاردانی و صلاحیت های دینی و انقلابی»

لزوم رعایت « اصل امانتداری » و « تدین » و « توانایی اجرایی » در انتخاب شهرداران و دهیاران

– در تنگنا بودن (روستاها) و (روستائشینان علی رغم خدمات عظیم جهاد سازندگی

بر دوش کشیدن بار سنگین تأمین آذوقه‌ی کشور توسط روستاها و روستائشینان عزیز

لزوم توجه به روستاها و شوراهای اسلامی روستا در صدر برنامه‌ی مسؤولان کشوری

– توجه شوراهای شهری به مقتضات «شهر اسلامی»

به کارگیری خدمات شهری در جهت تأمین این مقصود (شهر اسلامی)

توجه کامل به معماری و شهرسازی متناسب با «حیات طیبه‌ی اسلامی»

مورد توجه قرار دادن همه این موارد با هم؛ عدالت در تقسیم خدمات شهری، تأمین آرامش روحی و امنیت معنوی، ظهور و اعتلای مظاهر اسلامی و انقلابی، عمران و آبادی و زیبایی، حفظ طبیعت و صفای طبیعی در شهر اسلامی

– مشاور امین دانستن شوراها از سوی مسؤولان دولتی

کمک دولت به شوراها برای انجام وظایف تا سر حد امکان

– حمایت مردم از منتخبان خود

همکاری و کمک مردم به شوراهای اسلامی

قادر نبودن شوراها به انجام وظایف خود بدون کمک و همکاری مردم

بسم الله الرحمن الرحيم

با تفضلات الهی و توجهات حضرت بقیه‌الله روحی فداه شوراهای اسلامی شهر و روستا بار دیگر با انتخاب مردم، وارد میدان خدمت رسانی به کشور و ملت شد و عرصه‌ی آزمایشی بزرگ برای منتخبان فراهم گشت. اکنون شما در معرض امتحان الهی و در مرکز توقعات و انتظارات بحق مردمی قرار گرفته‌اید، که صاحبان حقیقی کشور و چشم به راه خدمات این نهاد قانونی و مردمی‌اند. در فرهنگ اسلام، بهترین انسانها کسانی‌اند که برای مردم سودمندتر باشند. مردمسالاری دینی برخلاف دموکراسیهای ریاکار و عوامفریب، نظام خدمت رسانی خالصانه و بی‌منت است، خدمت از سر ادای وظیفه و همراه با پاکدستی و پاکدامنی.

نخست باید بخاطر اعتمادی که مردم به شما نشان داده‌اند، شکرگزار خداوند و قدردان مردم باشید. و آنگاه از اولین روز آغاز به کار و بدون هدر دادن حتی یکروز، شانه به زیر بار سنگینی که بر عهده‌ی شما نهاده شده بدهید و مسابقه در خدمت رسانی را آغاز کنید.

مهم‌ترین توصیه‌ی اینجانب اولاً مربوط به سیاست‌ها و برنامه‌های کاری شما و سپس درباره‌ی گزینش مدیریت شهر و روستا است. تسهیل زندگی مردم در کارهایی که به شهرداریها مربوط است، برطرف کردن معضلات شهر و روستا، سالم سازی محیط زیست، حفظ اصالت اسلامی و ملی در ساخت و سازها، استقرار بخشیدن به جو اسلامی و فرهنگی سالم، پرداختن به نیازهای فوری تر در عین اهتمام به کارهای زیربنایی، اولویت دادن به مناطق مستضعف نشین، تأثیرناپذیری از نفوذ ثروتمندان و جاذبه‌ی ثروت، رعایت دقیق قوانین و عدم تخطی از آن با حیل‌های شبه قانونی، رعایت ویژه‌ی محرومان، آلوده نشدن به اسراف و هدر ندادن بیت المال با تجملات زائد و سفرها و مراسم غیرلازم، و در یک کلمه رعایت تقوا و تدبیر و پشتکار، و بهره‌گیری از دانش و تجربه، مواد عمده‌ی توصیه‌ی نخست اینجانب است.

درباره‌ی انتخاب مدیریتهای شهر و روستا توصیه می‌کنم امانت و دیانت و کفایت اشخاص را ملاک گزینش قرار دهید. رفاقت‌های شخصی و حزبی و ملاحظات سیاسی به هیچ رو، نباید مجوز گزینش مدیران فاقد ملاکهای اصلی شمرده شود. به شهردار برگزیده‌ی خود کمک و فرصت دهید و از او مسؤولیت و پاسخ بخواهید و در برابر کوتاهی‌ها یا کجرفتاری‌ها بی تفاوت نمانید و به وظیفه‌ی قانونی خود عمل کنید. و این همه را از جنجال و غوغاگری که امروز متأسفانه بعضی بجد، طالب‌آند، دور نگهدارید.

برادران و خواهران گرامی، بدانند که وعده و ادعا برای قانع کردن مردم کافی و کارآمد نیست. مردم وفادار ما، تشنه‌ی عمل و صداقت‌اند و هر جا از آن نشانی ببینند همدلی و همکاری و وفاداری خود را نثار می‌کنند. دوران چهارساله دوران آزمایش شما در چشم مردم نیز هست. کار امروز شما، داوری فردای مردم و حکم عادلانه‌ی ذات اقدس الهی در یوم الحساب را تعیین خواهد کرد. توفیق همه‌ی شما عزیزان را از خداوند متعال مسئلت می‌کنم. والسلام علیکم ورحمة‌الله

ب) نمودار مهم ترین مؤلفه‌های پیام رهبر معظم انقلاب درباره‌ی شورای اسلامی شهر و روستا

میدان خدمت رسانی به کشور و ملت
عرصه‌ی آزمایشی بزرگ برای منتخبان
امتحان الهی
مردمسالاری دینی
مسابقه در خدمت رسانی

ج) نمودار شاخص‌های محوری پیام رهبر معظم انقلاب درباره‌ی شورای اسلامی شهر و روستا

د) مهمترین توصیه‌ی مربوط به سیاست‌ها و برنامه‌های کاری شوراها

بسم الله الرحمن الرحيم

خدای بزرگ را سپاس که اکنون بار دیگر با همت و حماسه ی مردم، شوراهای اسلامی شهر و روستا به دوره ی تازه یی گام می نهند و فصل دیگری در خدمتگزاری برگزیدگان مردم آغاز می گردد.

انتخابات ۲۴ آذر گذشته، با نصابی برتر از همه ی انتخابهای نوع خود، کشور را در پوشش گسترده ی شوراهایی قرار داد که طبق قانون اساسی مدیریت شهر و روستا را بر عهده دارند و نمادی دیگر از اداره ی کشور به دست مردم را در برابر چشم همگان می گذارند.

اعضاء این شوراها باید قدردان مشارکت مردم باشند که در این دوره بیش از گذشته نشان داده شد، و خود را وقف خدمتی کنند که بر زندگی روزمره ی اهالی شهر و روستا دارای تأثیری مستقیم و نزدیک است.

بنیاد این نهاد اجتماعی بر حل عملگرایانه ی مشکلات عینی و مشخص مردم در شهر و روستا است و هدف آن راحت تر و اخلاقی تر کردن زندگی شهروندی است.

توفیق شوراها در دستیابی به این هدف، سرمایه ی ارزشمند «اعتماد عمومی» را افزایش می بخشد و زمینه ساز حضور پرنشاط مردم در همه ی عرصه های پیشرفت و توسعه ی کشور می شود.

یک شرط اساسی آن است که انگیزه های جناحی و حزبی، این شوراها را عرصه ی تاخت و تاز خود نکند و آن را از کار اصلی خود باز ندارد. توفیق نسبی شوراهای دور دوم در مقایسه با دوره ی پیش از آن در بسیاری از کلانشهرها، آزمون عینی این حقیقت است.

این شرط، به ویژه در گزینش شهرداران و دهیاران، اهمیت می یابد. ملاک این گزینش، باید امانت و دینداری، کفایت و کارآمدی، نجابت و حسن سلوک با مردم باشد.

دخالت جناح بندیها و انگیزه های حزبی و گروهی و شخصی و طایفگی در این وظیفه ی مهم، زهر مهلکی است که شوراها را از کار می اندازد و آن را کم سود و گاه، زیانبخش می سازد.

در نظارت و حسابرسی از کار شهردار و دهیار نیز، شورا باید عینا همین امر مهم را در برابر چشم داشته باشد و جز تکلیف بزرگ الهی خود، چیزی را در نظر نگیرد.

در فهرست خدماتی که شوراها به آن می پردازند باید حفظ هویت و اصالت شهرها و روستاها، و پایبندی به معماری اسلامی و ایرانی، و رعایت زیبایی و استحکام بناها، و ترویج فرهنگ نظم و قانون، و گسترش نمادهای دین و اخلاق، و آسان سازی خدمت رسانی و عدالت و فراگیری در خدمات شهری و توسعه فضای سبز و اهتمام به سلامت محیط زیست، و توجه به نیازهای جانبازان و مصدومان جسمی، و نگاه عدالت گستر به محله ها و اشخاص محروم، و توجه ویژه به بانوان و نیز به جوانان، برجسته شود و همواره در مد نظر قرار گیرد.

خدای متعال را همواره حاضر و ناظر کار خود بدانید و خدمتی را که مردم بر دوش شما نهاده اند، به عبادتی بزرگ و موجب تقرب به خداوند مبدل نمایید.

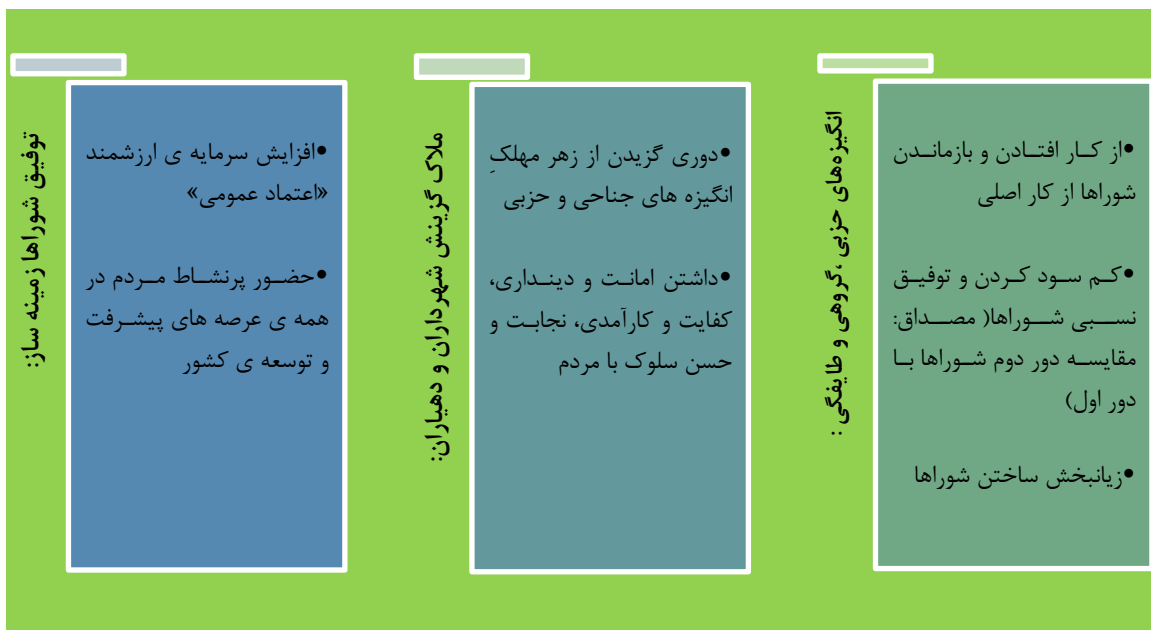
امید است خداوند متعال از تلاش شما خشنود گردد و دعای حضرت بقیه الله ارواحنا فداه شامل حال شما باشد. والسلام علیکم

ب) نمودار مهم‌ترین مؤلفه‌های پیام رهبر معظم انقلاب دربارهٔ شورای اسلامی شهر و روستا

ج) نمودار شاخص‌های محوری پیام رهبر معظم انقلاب دربارهٔ شورای اسلامی شهر و روستا

د) لزوم برجسته سازی و در نظر گرفتن موارد فوق در پرداختن به خدمات شوراها

حفظ هویت و اصالت شهرها و روستاها
پایبندی به معماری اسلامی و ایرانی
رعایت زیبایی و استحکام بناها
ترویج فرهنگ نظم و قانون
گسترش نمادهای دین و اخلاق
آسان سازی خدمت رسانی و عدالت
فراگیری در خدمات شهری و توسعه فضای سبز
اهتمام به سلامت محیط زیست
توجه به نیازهای جانبازان و مصدومان جسمی
نگاه عدالت گستر به محله‌ها و اشخاص محروم
توجه ویژه به بانوان و نیز به جوانان

